CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

HAF 2022

TGAU
CYMRAEG IAITH - UNED 3
3000N30-1

© WJEC CBAC Cyf.

RHAGARWEINIAD

Defnyddiwyd y cynllun marcio hwn gan CBAC ar gyfer arholiad 2022. Penderfynwyd arno'n derfynol yn dilyn trafodaeth fanwl mewn cynadleddau arholwyr gan yr holl arholwyr oedd yn ymwneud â'r asesiad. Cynhaliwyd y gynhadledd yn fuan ar ôl sefyll y papur fel y gellid cyfeirio at yr amrediad llawn o ymatebion ymgeiswyr, gyda sgriptiau wedi'u llungopïo yn sail i'r drafodaeth. Amcan y gynhadledd oedd sicrhau bod y cynllun marcio wedi'i ddehongli a'i gymhwyso yn yr un modd gan yr holl arholwyr.

Gobeithir y bydd y wybodaeth hon o gymorth i ganolfannau ond cydnabyddir ar yr un pryd y gallai fod gan athrawon safbwyntiau gwahanol ynglŷn â manylion neu ddehongli gan nad ydynt wedi bod yn rhan o'r gynhadledd farcio.

Mae'n flin gan CBAC ond nid oes modd iddo ymgymryd ag unrhyw drafodaeth na gohebiaeth am y cynllun marcio hwn.

© WJEC CBAC Cyf.

CYNLLUNIAU MARCIO TGAU

CYMRAEG IAITH - UNED 3

HAF 2022

Adran A (Darllen): 30 marc

Darn Darllen 1
Rhybudd am dywydd poeth

A1. Pa **ddau** beth mae'r Swyddfa Dywydd yn ein cynghori ni i'w gwneud yn ystod tywydd poeth? [1]

- Gwisgo eli haul
- Yfed digon o ddŵr

2 ffaith = 1 marc

Adalw Gwybodaeth

A2. Ble bydd hi boethaf ddydd Mercher? Rhowch ✓ yn y blwch priodol. [1]

Caerdydd	☐
Caeredin	☐
Llundain	✓
Birmingham	☐

Dehongli ac adalw gwybodaeth

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 2
7 ffordd o gael gwell cwsg yn y tywydd poeth

A3. Mae pedwar o'r gosodiadau isod yn gywir wrth drafod ffyrdd o gysgu'n well pan mae'r tywydd yn boeth. Mae un ateb cywir wedi'i roi i chi'n barod. Rhowch ✓ yn y blychau gyferbyn â'r **tri** sylw cywir arall. [3]

Mae hi'n boethach yn y llofft nag ydy hi lawr y grisiau.	✓
Mae rhoi eich dwylo o dan dap dŵr poeth yn oeri'r gwaed yn eich gwythiennau.	
Mae chwysu yn oeri tymheredd y corff.	✓
Mae diffodd teledu yn y plwg yn cael effaith ar dymheredd ystafell.	✓
Mae ymolchi mewn dŵr oer peth cyntaf yn y bore yn eich helpu i gysgu yn y nos.	
Mae cysgu drws nesaf i botel o ddŵr wedi rhewi yn eich cadw'n oer drwy'r nos.	
Mae rhoi'r dillad gwely yn yr oergell am ychydig yn gwneud cysgu'n dasg haws.	✓
Mae yfed diod boeth yn gostwng tymheredd y corff yn syth.	

Adalw a dehongli gwybodaeth

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 3
Cŵn Poeth Mewn Ceir

A4. Esboniwch pam mae'r awdur wedi dewis y teitl "Cŵn Poeth Mewn Ceir". Ydy hwn yn deitl addas yng nghyd-destun y blog? [3]

- Sylw cyffredinol am gŵn yn boeth mewn gwres / mewn car – 1 marc
- Cysylltu "cŵn poeth" fel rhywbeth i'w fwyta gyda'r ffaith bod y darn yn trafod cŵn poeth mewn ceir (chwarae ar eiriau) / Sylweddoli bod yr ansoddair yn y lle anghywir yn y teitl – 2 farc
- Ystyried nad yw "cŵn poeth" yn addas yma gan fod y darn yn rhybuddio am beryglon – defnyddio hiwmor mewn darn lle mae'r cynnwys yn rhy ddifrifol i'w ddefnyddio (elfen ddi-chwaeth) – 3 marc.

Dadansoddi a dehongli

A5. Esboniwch pa symptomau mae cŵn yn eu dangos wrth ddatblygu strôc gwres. [2]

- (dechrau) glafoerio
- (dechrau) chwydu
- anhawster cerdded
- llewygu
- ffitiau

1 marc yr un hyd at 2

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 4
O na fyddai'n haf o hyd?

A6. Pa ffaith sy'n wir am ba rif? Rhowch linellau clir a thaclus i gysylltu'r ffaith gyda'r rhif cywir. Mae un wedi'i gysylltu eisoes. [2]

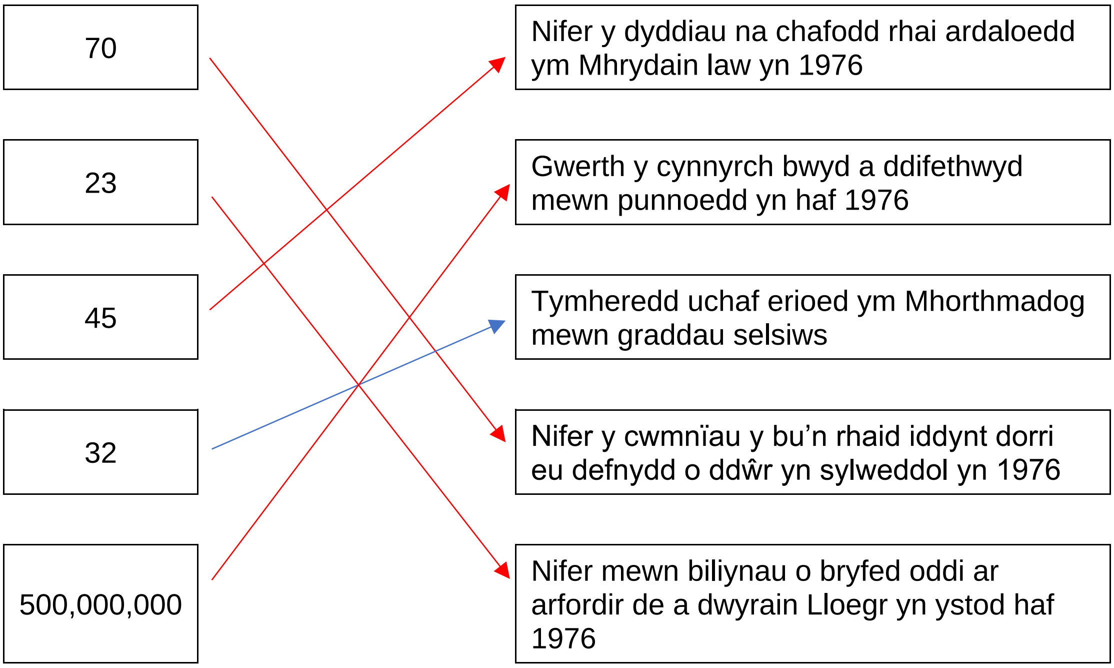

0 – 1 = 0 marc
2 – 3 = 1 marc
4 = 2 farc

Adalw a dehongli gwybodaeth

© WJEC CBAC Cyf.

Darnau Darllen 3 a 4
Cŵn Poeth Mewn Ceir
O na fyddai'n haf o hyd?

A7. Mae gwres a chyfnod o dywydd poeth yn gallu achosi llawer o broblemau.
Cyfunwch a chrynhowch wybodaeth o'r ddau ddarn darllen i ddangos

- pa broblemau sy'n cael eu hachosi gan wres
- sut gallwn ni helpu mewn rhai achosion [6]

<table>
<tr><td>Darn Darllen 3</td><td>Darn Darllen 4</td></tr>
<tr><td>

Problemau

- Mae gadael eich anifail anwes mewn car poeth am 'ddim ond 5 munud' yn beryglus dros ben.
- Colli golwg ar yr amser.
- Symptomau gwres – glafoerio, chwydu, anhawster cerdded llewygu, ffitiau.
- Marwolaeth
- I gi mewn car poeth, gall 5 munud deimlo fel tragwyddoldeb.
- Gall strôc gwres ddigwydd mewn 10 munud neu lai.
- Gall tymheredd car sydd â'i ffenestri ar agor godi mwy na 10 gradd mewn dim ond 10 munud.
- Nid yw agor y ffenestri neu adael dŵr yn y car yn ddigon i atal strôc gwres.
- Yn wahanol i bobl, nid yw cŵn yn gallu chwysu – ddim yn ffordd effeithiol i gi gael gwared ar wres o'i gorff.

Sut i helpu

- Gadewch eich ci gartref.
- Dewch â rhywun arall gyda chi i aros yn y cysgod gyda'r ci os byddwch yn siopa.
- Os gwelwch chi gi wedi ei gau mewn car poeth, ffoniwch yr RSPCA neu'r heddlu ar unwaith.

</td><td>

Problemau

- Lefelau nifer o gronfeydd dŵr yn gostwng yn sylweddol.
- Dim digon o ddŵr i alluogi i wasanaethau allweddol fel y gwasanaeth tân ac ysbytai i barhau i weithredu.
- Pla o bryfed (buwch goch gota) yn ymosod ar bentrefi, trefi a dinasoedd.
- Coed sy'n sensitif i sychder yn marw (ffawydd).
- Afonydd yn sychu'n llwyr (Sheffield).
- Difrodi cnydau sy'n arwain at brisiau bwyd yn codi.
- Cynnydd mewn tanau eithin a thanau mynydd.

Sut i helpu

- Gwahardd defnyddio pibau dŵr yn yr ardd.
- Gorfodi rhai cwmnïau i gwtogi eu hwythnos waith.
- Rhoi pwerau i awdurdodau lleol ddiffodd y cyflenwad dŵr am gyfnodau yn ystod y dydd.
- Defnyddio tapiau dŵr cyhoeddus yn y stryd yn unig.
- Gorchymyn cwmnïau i haneru eu defnydd o ddŵr (gan gynnwys pyllau glo a gweithfeydd dur / diwydiant).

</td></tr>
</table>

Gellir cyfeirio at bwyntiau eraill perthnasol.

© WJEC CBAC Cyf.

0 marc
os na cheir ymdrech i ateb y cwestiwn.

1 marc
peth ymdrech i gyfuno gwybodaeth o'r ddau destun drwy restru'r problemau a'r datrysiadau yn fras (1-4 pryder/ ffordd o helpu)

2 farc
peth ymdrech i gyfuno gwybodaeth o'r ddau destun drwy restru'r problemau a'r datrysiadau (5+ pryder/ffordd o helpu)

3 marc
ymdrech eithaf da i gyfuno gwybodaeth o'r ddau destun wrth restru'r problemau a'r datrysiadau a dechrau dehongli'r wybodaeth yn arwynebol

4 marc
cyfuno gwybodaeth o'r ddau destun yn dda a dehongli'r wybodaeth yn dda a chyson

5 marc
cyfuno gwybodaeth o'r ddau destun yn dda iawn a dehongli'r wybodaeth yn bwrpasol

6 marc
cyfuno gwybodaeth o'r ddau destun yn aeddfed gan ddehongli'r wybodaeth yn aeddfed a threfnus

Cyfuno, dehongli a chrynhoi

© WJEC CBAC Cyf.

Darn Darllen 5
Gwisgo sgert i'r ysgol

A8. Pa **un** o'r datganiadau canlynol sy'n gywir? Rhowch ✓ yn un o'r blychau. [1]

Mae pennaeth Ysgol Gyfun Abersaint yn trin bechgyn a merched yn gyfartal.	
Mae pennaeth Ysgol y Cwm yn fodlon gwrando ar y disgyblion.	✓
Roedd rhai bechgyn wedi benthyg sgertiau gan eu mamau.	
Cyn gwneud newidiadau i wisg ysgol rhaid trafod gyda'r Cyngor Sir, rhieni a llywodraethwyr yr ysgol.	

A9. Yn eich barn chi, beth yw neges yr awdur yn y darn hwn? Defnyddiwch dystiolaeth o'r darn darllen i gefnogi eich ateb. [2]

e.e.
- Mae protestio yn gallu gwneud gwahaniaeth.
- Mae gan bawb yr hawl i gael eu trin yn gyfartal.

0 marc
Dim ateb/ateb amherthnasol

1 marc
Trafod neges yr awdur yn fras

2 farc
Trafod neges yr awdur yn dda

Dehongli a rhesymu

© WJEC CBAC Cyf.

A10. Sut mae'r awdur yn llwyddo i gyflwyno'r neges yn y darn? [6]

0 marc
Dim ateb/ateb amherthnasol

1 marc
Ateb byr iawn – ymgais i drafod arddull/technegau'r testun yn fras neu yn cyflwyno ffeithiau yn unig.

2 farc
Ymdrech eithaf da i drafod arddull/technegau'r testun gan gynnwys ambell enghraifft/dyfyniad.

3 marc
Ymdrech dda i drafod arddull/technegau a ddefnyddir yn y testun gan gynnwys ambell enghraifft/dyfyniad a dechrau dadansoddi.

4 marc
Trafod arddull/technegau yn dda gan gynnwys enghreifftiau/dyfyniadau perthnasol yn gyson a dadansoddi'n dda a chyson.

5 marc
Trafod arddull/technegau yn dda iawn gan gynnwys enghreifftiau/dyfyniadau perthnasol yn gyson a dadansoddi'n dda iawn.

6 marc
Trafod arddull/technegau yn ddeallus gan gynnig dyfyniadau/cyfeiriadau yn gyson a dadansoddi'n aeddfed.

Gellir cyfeirio at y canlynol:

Ailadrodd	e.e. "…cael mwynhau'r awel oer. Cael profi rhyddid." Roedd… anghyfforddus
Trosiad	e.e. Chwyldro, ar flaen y gad,
Ebychnodau	e.e. Buddugoliaeth!
Ansoddeiriau	e.e. Anghyfforddus, poethaf, awel oer,
Rhestr	e.e. "Roedd rhai ohonom ni'r bechgyn wedi eu benthyca gan ein cariadon, eraill gan ein chwiorydd. Roedd ambell un wedi mynd i hwyl go iawn ac wedi siafio'i goesau!" "Cyngor Ysgol, y rhieni a'r llywodraethwyr"
Idiom	e.e. Llond bol, chwysu chwartiau, tynnu coes, aeth ein chwyldro ni ar led
Brawddegau Byrion	e.e. "Cael profi rhyddid", "Buddugoliaeth!"
Person 1af	Adrodd o safbwynt y bachgen
Gorffennol + Presennol	Edrych yn ôl ar y digwyddiad gan sôn am yr hyn a ddigwyddodd wedyn.
Cwestiwn Rhethregol	e.e. Rhywiaethol ta be?
Rhif	e.e. "30°C"

Tafodiaith yn De	e.e. “Ac rwy’n cytuno’n llwyr ag e.”
Geirfa mynegi barn	e.e. “Ac rwy’n cytuno’n llwyr ag e.”
Dyfyniad	e.e. “hynod anghyfforddus” bachgen o Ysgol Gyfun Abersaint.
Ffaith	“Roedd y diwrnodau poethaf ers 1976”

Gwerthuso a dadansodd

Darn Darllen 6
Canllawiau statudol newydd ynglŷn â gwisg ysgol yng Nghymru

A11. Pam mae'r gair "rhaid" wedi'i dduo / mewn print trwm yn y dyfyniad isod? [1]

Mae Llywodraeth Cymru eisiau cyflwyno 'Canllawiau Statudol' newydd ar bolisïau gwisg ysgol ac ymddangosiad. Oherwydd y bydd y canllawiau newydd yn rhai 'statudol', bydd ganddynt sail gyfreithiol, ac felly bydd yn **rhaid** i ysgolion eu dilyn pan fyddant yn cyflwyno gwisg ysgol, neu'n bwriadu newid gwisg ysgol.

Er mwyn pwysleisio mai gorchymyn ydyw (bydd y canllawiau yn rhai statudol y bydd rheidrwydd ar ysgolion eu dilyn)

A12. Enwch ddwy ffordd mae'r llywodraeth am geisio gwella profiad teuluoedd o wisg ysgol yn y dyfodol. [2]

- bod y wisg ysgol yn **fforddiadwy**, yn ogystal ag ystyried **cost** y wisg ysgol, a pha mor hawdd fydd hi i ddisgyblion a'u rhieni/gofalwyr brynu eitemau o'r wisg
- **ni ddylai**'r wisg ysgol y bwriedir ei chael **gynnwys gwahanol eitemau o ddillad a bennir ar sail rhyw/rhywedd**
- bod yna **ddull gweithredu synhwyrol a hyblyg o ran gwisg ysgol** a all ystyried amodau **tywydd**

Unrhyw 2 o'r uchod

Rhesymu a dehongli

© WJEC CBAC Cyf.

Cwestiwn B1 a B2 (20 marc)

	CYFATHREBU A THREFN (YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)	*YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)*
Band 5	**9-10 marc** • Ysgrifennu aeddfed a threiddgar • Ysgrifennu effeithiol sy'n cynnal diddordeb y darllenydd trwy gydol y darn • Addasu'r cywair priodol yn hyderus i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau yn argyhoeddiadol gyda manylder, gwreiddioldeb a dychymyg • Adeiladwaith sicr a chydlynol; strwythur soffistigedig i'r ysgrifennu	**9-10 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa heriol ac addas yn hyderus i greu effaith neu i gyfleu ystyr benodol gywir • Gafael sicr iawn ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau addas ac effeithiol • Defnydd eang o gystrawennau cywir • Defnydd hyderus a chywir o ystod o atalnodi • Sillafu yn gywir bron yn ddieithriad • Gafael sicr iawn ar dreigladau • Gafael sicr iawn ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 4	**7-8 marc** • Ysgrifennu sy'n dangos yn glir y gallu i ddewis a dethol syniadau perthnasol a phriodol • Ysgrifennu sy'n dangos dealltwriaeth sicr sut i ddal diddordeb y darllenydd • Addasu'r cywair yn briodol a chyson i'r pwrpas/cynulleidfa • Datblygu syniadau gyda manylder sy'n argyhoeddi a cheir peth gwreiddioldeb a dychymyg • Ysgrifennu wedi ei strwythuro'n bwrpasol a'i drefnu'n eglur i roi dilyniant rhwydd a llyfn	**7-8 marc** • Defnyddio ystod eang o eirfa yn gywir • Gafael sicr ar ramadeg • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau i greu effeithiau arbennig • Defnyddio ystod dda o gystrawennau'n gywir • Defnydd cywir o ystod o atalnodi • Sillafu sicr • Gafael sicr ar dreigladau • Gafael sicr ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
Band 3	**5-6 marc** • Ysgrifennu cydlynol a diddorol ar y cyfan • Ymwybyddiaeth glir sut i ddal diddordeb y darllenydd • Cywair yn briodol ac yn addas ar y cyfan i'r pwrpas/cynulleidfa • Syniadau sy'n dangos datblygiad a cheir rhai cyffyrddiadau diddorol yn yr ysgrifennu • Gwaith trefnus sy'n rhoi dilyniant a strwythur	**5-6 marc** • Defnyddio ystod dda o eirfa yn eithaf cywir • Gafael gyson ar ramadeg ar y cyfan • Defnyddio amrywiaeth o frawddegau • Defnyddio ystod o gystrawennau'n gywir ar y cyfan • Defnydd cywir ar y cyfan o ystod o atalnodi • Sillafu mwyafrif y geiriau'n gywir • Mwyafrif y treigladau yn gywir • Mwyafrif y berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn gywir

© WJEC CBAC Cyf.

	CYFATHREBU A THREFN ***(YSTYR, PWRPASAU, DARLLENWYR a STRWYTHUR)***	***YSGRIFENNU'N GYWIR (IAITH, GRAMADEG, SILLAFU AC ATALNODI)***
Band 2	**3-4 marc** • Peth ysgrifennu cydlynol • Peth ymwybyddiaeth o sut i greu effaith i ddal diddordeb y darllenydd • Ymdrech glir i addasu cywair i bwrpas/darllenydd • Datblygu rhai syniadau gydag ambell gyffyrddiad diddorol • Peth trefn ar y gwaith a pheth dilyniant i syniadau	**3-4 marc** • Defnyddio peth ystod o eirfa • Gafael anghyson ar ramadeg • Amrywio brawddegau rywfaint • Peth gafael ar gystrawen • Peth gafael ar ystod o atalnodi • Sillafu yn eithaf cywir • Treigladau yn eithaf cywir • Berfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid yn eithaf cywir
Band 1	**1-2 marc** • Ysgrifennu cydlynol elfennol • Ymwybyddiaeth gyfyngedig o'r darllenydd • Peth ymdrech i addasu cywair i bwrpas/cynulleidfa • Peth cynnwys perthnasol er yn anghyson • Trefn elfennol a dilyniant syml i syniadau	**1-2 marc** • Ystod gyfyngedig o eirfa • Gafael gyfyngedig ar ramadeg • Defnyddio ystod gyfyngedig o frawddegau • Gafael gyfyngedig ar gystrawen • Peth ymdrech i atalnodi • Sillafu rhai geiriau yn gywir • Gafael gyfyngedig ar dreigladau • Gafael gyfyngedig ar ferfau (amser a therfyniadau) ac arddodiaid
	Dim sy'n haeddu ei wobrwyo	

© WJEC CBAC Cyf.